

ZKUŠENOSTI Z KONTROLNÍ ČINNOSTI STÁTNÍHO ÚŘADU INSPEKCE PRÁCE VE ŠKOLSTVÍ

5. Národní konference Bezpečnost a ochrana zdraví ve školství ČR



Poslanecká sněmovna PČR
22. května 2019

Počty kontrol v oblastech kontrolní působnosti v roce 2018

Oblastní inspektoráty	BOZP	PVP	ZoZ	NLZ	Celkem
Hlavní město Praha	876	534	42	952	2 404
Středočeský kraj	654	570	80	988	2 292
Jihočeský kraj a Vysočina	1 074	677	77	1 055	2 883
Plzeňský a Karlovarský kraj	909	396	30	730	2 065
Ústecký a Liberecký kraj	769	662	101	1 076	2 608
Královéhradecký a Pardubický kraj	1 332	724	49	824	2 929
Jihomoravský a Zlínský kraj	1 763	769	29	1 348	3 909
Moravskoslezský a Olomoucký kraj	1 715	731	93	1 366	3 905
Celkem	9 092	5 063	501	8 339	22 995

Orgány inspekce práce dále v roce 2018:

- vydaly v roce **2 198** vyjádření k projektovým dokumentacím staveb,
- účastnily se v **1 176** případech kolaudačních řízení provedly **751** kontrol příčin a okolností pracovních úrazů
- poskytly v **8 078** případech poradenství

Počet přijatých podnětů ke kontrole

Rok	Počet podnětů ke kontrole	Počet kontrol na základě podnětů
2012	11 123	6 688
2013	9 169	6 871
2014	8 255	4 026
2015	7 414	5 694
2016	7 409	5 664
2017	6 870	5 489
2018	6 670	5 037

Přijaté podněty dle oblastí v roce 2018

Úsek kontrol	Počet podnětů
PVP	4 021
BOZP (BOZP a VTZ)	933
Zaměstnanosti (NLZ a ZoZ)	2 053
Celkem	6 670

V roce 2018 bylo podáno celkem **221 podnětů směřujících do školství**

Z tohoto počtu směřovalo:

- **195** podnětů do oblasti pracovních vztahů a podmínek
- **16** podnětů do oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- **17** podnětů do oblasti zaměstnanosti (včetně nelegální práce).

**jeden podnět lze podat do více oblastí*

Počty uložených pokut a jejich výše v letech 2010 – 2018

Rok	Počet pokut	Výše pokut v Kč
2010	1 867	86 500 000
2011	2 870	63 939 000
2012	4 526	341 972 500
2013	4 033	235 033 600
2014	3 595	303 652 700
2015	3 734	188 008 400
2016	3 919	198 090 565
2017	3 514	221 655 300
2018	4 045	299 359 611

V rámci kontrolní činnosti Státního úřadu inspekce práce je v oblasti terciární sféry také věnována pozornost oblasti školství. V roce 2019 v oblasti školství jsou kontroly zaměřeny na kontrolu zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve školách a školských zařízeních s praktickým vyučováním, ve vzdělávacích a sportovních střediscích a také na kontrolu subjektů, u kterých byly v minulosti ohlášeny úrazy žáků a studentů při praktickém vyučování.

Kontrolní činnost ve školství - oblast BOZP				
Rok	Počet kontrol	Počet porušení	Uložené pokuty	Výše uložených pokut
2017	258	919	7	122 000
2018	324	1 520	6	102 000

Nejčastější kontrolní zjištění v rámci kontrolní činnosti v oblasti BOZP v roce 2018:

- Nedostatečně vyhodnocené riziko pro pracovní činnost nebo nepřijímání opatření k předcházení rizikům;
- El. zařízení nebyla provozována tak, aby se nemohla stát zdrojem úrazu, požáru nebo výbuchu.

Kontrolní činnost Státního úřadu inspekce práce ve školství

Kontrolní činnost ve školství - oblast pracovněprávních vztahů				
Rok	Počet kontrol	Počet porušení	Uložené pokuty	Výše uložených pokut
2017	24	52	10	129 000
2018	181	222	16	271 000

Nejčastější kontrolní zjištění v rámci kontrolní činnosti v oblasti PVP v roce 2018:

- Nedodržení povinností při skončení pracovního poměru, dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti,
- neplnění povinností týkajících se platového výměru zaměstnance,
- nedodržení povinnosti o splatnosti mzdy nebo platu,
- evidence pracovní doby a doby odpočinku.

I. Pracovní úrazy zaměstnanců v oblasti školství

- **Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, § 5 odst. 1 písm. e) KONTROLA PŘÍČIN A OKOLNOSTÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ,**
- **Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, § 105 POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE PŘI PRACOVNÍCH ÚRAZECH,**
- **Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úraze.**

Pracovní úrazy	Rok				
	2014	2015	2016	2017	2018
Smrtelné	0	0	1	0	1
Závažné	41	45	44	31	38
Ostatní	1 094	1 147	1 224	1 248	1 247
Celkem	1 135	1 192	1 269	1 279	1 286

Pozn.:

Smrtelný PÚ – takové poškození zdraví, na jehož následky úrazem postižený zaměstnanec nejpozději do 1 roku zemřel;

Závažný PÚ – pracovní úraz s hospitalizací delší než 5 dnů;

Ostatní PÚ – pracovní úraz s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny.

Pracovní úrazy v letech 2012 – 2018

Rok	Druhy pracovních úrazů			Celkem
	Smrtelné	Závažné	Ostatní	
2012	113	1 455	42 540	44 108
2013	113	1 367	41 447	42 927
2014	106	1 417	40 248	41 771
2015	122	1 299	40 020	41 441
2016	103	1 309	43 443	44 855
2017	96	1 138	43 882	45 116
2018	103	1 130	42 555	43 788

I. Pracovní úrazy zaměstnanců v oblasti školství

Smrtelný pracovní úraz učitele v roce 2018

Na základě objednávky Odborného učiliště se dodávala chlévská mrva pro potřeby zahradnického oboru Odborného učiliště. Souprava (traktor Zetor 8011 a přívěs typu BSS P 93 SH) byla řízena řidičem traktoru a učitel odborného výcviku stál na stoupačce v otevřených dveřích traktoru. Při jízdě z kopce dolní část soupravy již jela smykem, když se traktor dostal na hliněnou část pozemku začal přívěs traktor předjíždět a současně traktor převracet, poté se převrátil i přívěs. Učitel se dostal do kontaktu s přívěsem a ten mu způsobil smrtelné zranění.

Příčiny závažných pracovních úrazů ve školství v roce 2017 a 2018

- Zlomeniny nebo vnitřní zranění při lyžařském výcviku;
- Zlomeniny při bruslení s dětmi;
- Pády na schodištích a zledovatělých komunikacích;
- Pády z žebříku při opravách;
- Pády při úklidových činnostech;
- Dopravní nehody.

II. Školní úrazy z pohledu Státního úřadu inspekce práce

Postup při kontrole dodržování předpisů v souvislosti se vznikem školního úrazu žáka nebo studenta při praktickém vyučování

- Škola (nebo školské zařízení) je povinna bez zbytečného odkladu podat hlášení o úrazu žáka podle ustanovení § 3 odst. 4 vyhlášky č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, také místně příslušnému OIP, pokud k úrazu došlo při praktickém vyučování žáků středních škol nebo praktické přípravě studentů vyšších odborných škol.
- Vzhledem ke vzniku školního úrazu rozhodne vedoucí inspektor, nebo jím pověřený zástupce, o kontrole osoby, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, další právnické osoby nebo fyzické osoby, u kterých se uskutečňuje praktické vyučování žáků středních škol, odborných učilišť nebo vyšších odborných škol, kterou oblastní inspektorát práce provede dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. a) zákona o inspekci práce.
- **Kontrola je zaměřena na oblast zajištění bezpečnosti práce, provozu provozovaných technických zařízení v souvislosti s pracovní činností žáků a studentů, při níž došlo ke školnímu úrazu.**

Kontrola dodržování předpisů v souvislosti se vznikem školního úrazu při praktickém vyučování

V souvislosti se vznikem školního úrazu při praktickém vyučování bylo provedeno za období od roku 2017 a 2018 oblastními inspektoráty práce celkem 6 kontrol ohledně dodržování předpisů v souvislosti se vznikem 4 školních úrazů při praktickém vyučování.

Těmito kontrolami bylo například zjištěno:

- nerespektování školního řádu a pokynů pro žáky, kdy lehkomyšlné jednání žáka vedlo ke školnímu úrazu,
- neproškolení s platnými právními předpisy k zajištění bezpečnosti práce,
- nevhodný pracovní oděv,
- neposkytnutí předepsaného osobního ochranného pracovních prostředků, konkrétně nebyl poskytnut oblek svářečský impregnované dle požadavku normativního dokumentu.

Kontroly dodržování předpisů v souvislosti se vznikem školního úrazu při praktickém vyučování

Školní úraz studenta Střední zemědělské školy při odborném výcviku svařování ve Svářečské škole

Student 3. ročníku vykonával odborný výcvik svařování plamenem ve svářečské škole na základě smlouvy. Při výuce svařování došlo ke vznícení oděvu a následnému popálení pravé horní končetiny a části hrudníku studenta. Kontrola proběhla u obou zmíněných škol. Smlouva mezi školami obsahovala, že dodavatel (svářečská škola) se zavazuje poskytnout žákům ochranné prostředky s výjimkou svařovacích rukavic, pracovní obuvi a pracovního oděvu.

Kontrolní zjištění u Střední zemědělské školy bylo např.:

- Kontrolovaná osoba nevybavila studenta předepsaným OOPP dle příslušných bezpečnostních norem (tj. oblek svářečský impregnovaný, jak požaduje čl. 7. 1. ČSN 05 0601, příloha A) – **tím nesplnila svoji povinnost poskytnout osobní ochranné pracovní prostředky dle ustanovení § 104 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění p. p.;**
- Dále pak také kontrolovaná osoba neseznámila studenta 3. ročníku s platnými právními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (tj. „Částí pátou – BOZP“, zákoníku práce), které doplňují jeho odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce - **tím nesplnila povinnost dle § 103 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění p. p.**

Kontrolní zjištění u Svářečské školy:

- Kontrolovaná osoba připustila, aby student prováděl svařování i přesto, že v době úrazu na sobě neměl předepsaný OOPP dle příslušných bezpečnostních norem (tj. oblek svářečský impregnovaný, jak požaduje čl. 7. 1. ČSN 05 0601, příloha A) – **tím nesplnila svoji povinnost dle ustanovení § 101 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění p. p.;**

Školní úraz studenta SOŠZ a Středního odborného učiliště při praktickém vyučování v truhlářské dílně

- Student 3. ročníku oboru truhlář vykonával odborný výcvik. V den úrazu měl vyčistit pomocné válce na tloušťkovací frézce ve spodní části, jestli tam nejsou zbytky třísek.
- Jak vyplývá z ohlášení školy, učitel odborného výcviku mu sdělil, aby stroj nezapínal a nějak s ním nemanipuloval. I přesto porušil příkaz učitele výcviku a spustil si pracovní polohu tloušťkovací frézky a nedopatřením do nebezpečného prostoru stroje, prostoru nožů, strčil levou ruku. Došlo k devastujícímu poranění čtyř prstů levé horní končetiny.
- Student byl proškolen z BOZP k plánovaným činnostem, rovněž s vyhodnocenými riziky; tloušťkovací frézka byla řádně kontrolována a revidována. Nerespektování školního řádu a pokynů pro žáky, kdy lehkomyšlné jednání žáka vedlo k závažnému školnímu úrazu.



Školní úraz studenta

Střední školy železniční, technické a služeb při praktickém vyučování

- Student při odborném praktickém výcviku prováděl řezání táhla brzdové tyče o \varnothing 30 mm elektrickou bruskou, kdy při řezání od odlétajících jisker se náhle a nečekaně vznítil konec pravého rukávu ochranné pracovní blůzy a přední části blůzy studenta.
- Došlo k popálení pravé horní končetiny cca 11%.
- Kontrolovaná osoba nevytvářela bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a nepřijímala opatření k předcházení rizikům v souvislosti s pracovní činností řezáním táhla elektrickou bruskou a neposkytla OOPP s lepší tepelnou odolností (např. tepelně odolnou zástěru) – **tím porušila ustanovení § 102 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění p. p.**

Děkuji za Vaši pozornost.